irannewspaper.ir

یکشنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۴ • سال سی‌و یکم • شماره ۸۸۳۳
• اذان ظهر ۱۲/۰۰ • اذان مغرب ۱۸/۳۱ • نیمه شب شرعی ۲۳/۱۸ • اذان صبح فردا ۰۴/۲۲ • طلوع آفتاب فردا ۰۵/۴۷

«ایران» را در صفحه‌های مجازی دنبال کنید

ایران

• **صاحب امتیاز:**
خبرگزاری جمهوری اسلامی

• **مدیر مسئول:**
صادق حسین جابری انصاری

• **سردبیر:**
هادی خسروشاهین

مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران
• **رئیس هیأت مدیره:** صادق حسین جابری انصاری
• **مدیرعامل:** علی متقیان
• **تلفن:** ۸۸۷۶۱۷۲۰ • **نمابر:** ۸۸۷۶۱۲۵۴ • **ارتباط مردمی:** ۸۸۷۶۹۰۷۵ • **امور مشترکین:** ۸۸۷۴۸۸۰۰
• **پیامک:** ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی • **صندوق پستی:** ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵
• **نشانی:** تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸ • **توزیع:** نشر گستر امروز • **چاپ:** چاپخانه‌های همشهری
• **سازمان آگهی‌های روزنامه ایران:** دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
• **پذیرش سازمان آگهی‌ها:** ۱۸۷۷ • **انتشارات مؤسسه فرهنگی- مطبوعاتی ایران:** ۸۸۵۰۴۱۱۳

سخن روز

امام علی(ع):
هیچ کس را از دنیایش بهره‌ای نیست مگر آنچه را که برای آخرتش انفاق کند.

غررالحکم: ح۷۵۱۶

نقل قول

اگر سینما به مردم نزدیک بماند، زنده می‌ماند

من خودم از روزنامه‌نگاری آمدم، در سرویس حوادث روزنامه اطلاعات کار کردم. از همان جا یاد گرفتم که قصه‌های واقعی مردم ارزش روایت دارند. هنوز هم فکر می‌کنم همین سینما، اگر به مردم نزدیک بماند، می‌تواند زنده و محبوب بماند. از همان اول می‌دانستم که سینما باید به چشم مردم نگاه کند. هرچقدر هم که سانسور و ممیزی وجود داشته باشد، اگر فیلم برای مردم ساخته شود، دوام می‌آورد. اگر سینما به مردم نزدیک بماند، زنده می‌ماند و اگر از مردم جدا شود، هیچ قدرتی نمی‌تواند آن را نجات بدهد.

صحبت‌های رسول صدرعاملی فیلمساز در برنامه «ساتور» منصور ضابطیان

درگذشت خواننده مشهور جنوب

امید جهان خواننده مشهورموسیقی ایران درگذشت.
امید جهان، جمعه شب حین اجرای کنسرت در جشن خرمای بم دچار عارضه قلبی شد و پس از دو نوبت عملیات احیای قلبی موفقیت‌آمیز توسط تیم اورژانس پیش بیمارستانی و کادر پرستاری و پزشکی اورژانس بیمارستان پاستور بم به بخش مراقبت‌های ویژه (ICU) منتقل شد اما ظهر شنبه جان باخت. /مهر

انتشار اثر ماندگار بهرام بیضایی در پلتفرم فیلم‌نت

پس از ۴۰ سال، نسخه مرمت شده «باشو غریبه کوچک» توسط فیلم‌نت در ایران منتشر شد. به گزارش روابط عمومی فیلم‌نت، همزمان با ۲۱ شهریور روز ملی سینمای ایران، نسخه مرمت شده فیلم «باشو غریبه کوچک» اثر ماندگار بهرام بیضایی در پلتفرم فیلم‌نت منتشر شد. این نسخه چند روز پیش در هشتاد و دومین فستیوال ونیز موفق به دریافت جایزه شیر بهترین فیلم مرمت‌شده بخش «ونیز کلاسیک» جشنواره بین‌المللی فیلم ونیز ۲۰۲۵ شد. /روابط عمومی

ترکیه اولین میزبان خارجی «ایرانم» علیرضا قربانی

تورکنسرت «ایرانم» علیرضا قربانی هفته آینده به اجراهای خود در پایتخت پایان می‌دهد و تا جمعه ۲۸ شهریور این اجراها برقرار است. با احتساب این تمدید، اجرای شهریور به ۱۷ شب رسید. بلیت‌فروشی اجراهای جدید از ساعت ۱۸ روز شنبه ۲۲ شهریور ۱۴۰۴ آغاز می‌شود. اولین اجرای خارج از کشور تور کنسرت «ایرانم» دوشنبه ۲۲ سپتامبر (۳۱ شهریور) در سالن حربیه (Harbiye Cemil Topuzlu) شهر استانبول خواهد بود. /صبا

نگاره

اتحاد، شکننده نیست

طراح: برانادا بوتون

یادداشت

رضا دبیری‌نژاد
رئیس موزه هنرهای معاصر

همنوایی سازها در موزه هنرهای معاصر تهران

موزه‌ها به مثابه یک فضای بینافرهنگی با شکل‌های گوناگون زمینه همنشینی فرهنگ‌ها را فراهم می‌کنند.
این همنشینی فرهنگی بین مخاطبان و آثار از موزه‌ها شروع می‌شود، مخاطبینی که خود هر کدام حامل یک فرهنگ زنده هستند و به درون موزه می‌آورند و منجر به تعامل با فرهنگ‌های دیگر می‌شوند؛ این‌گونه است که موزه به محل تجربه بینافرهنگی دیروز، امروز، آشنا و غریبه، خودی و دیگری و فرهنگ‌های مختلف تبدیل می‌شود.
این تجربه فرهنگی چطور صورت می‌گیرد، از طریق واسطه‌ها و تولیدات فرهنگی، که در موزه‌ها در دسترس و معرض دید عموم قرار گرفته است.
مشاهده فرآیند شکل‌گیری و تولید آثار هنری، امکان مشارکت و تعامل مخاطبین موزه‌ها را افزایش می‌دهد و این‌گونه موزه به محل مشارکت فرهنگی نیز تبدیل می‌شود.
بر این اساس موزه‌ها با ایجاد رویدادهای فرهنگی سعی می‌کنند زنده، جاری بودن، مشارکت و تجربه‌اندوزی را افزایش دهند و این رویداد محوری در موزه‌ها به این ظرفیت کمک کرده تا تجربه مخاطبین را تقویت کند.
موزه‌ها برای رسیدن به این تجربه از رشته‌های مختلف هنری بهره می‌گیرند و اجراهای زنده آثار هنری مثل اجرای موسیقی در موزه‌ها می‌تواند فضای آنها را تحت‌الشعاع قرار دهد؛ دیدن، شنیدن و حتی خواندن را در مخاطبین تحریک کرده و این‌گونه تجربه‌ای که شکل گرفته بر حافظه مخاطبان حک می‌شود.
اجرای ارکستر سمفونی و کر جوانان در موزه هنرهای معاصر، نه‌تنها فرصتی برای تشویق جوانان و اجرای کارهای فاخر و پیوند نسل جوان با این نهاد فرهنگی تلقی می‌شود، بلکه تلاشی است تا فضایی بینارشته‌ای در موزه شکل گیرد و خاطره‌ای منحصربه‌فرد برای اجراکنندگان و مخاطبان فراهم کند. فضای موزه یک تجربه هنری شنیداری مشترک در ذهن ثبت می‌کند.
این‌گونه موزه هم فرصت معرفی و همنشینی را فراهم می‌کند.
اجرای ارکستر سمفونی در فضای مدرن که به هنر معاصر اختصاص یافته، تلاشی برای بالابردن فهم عمومی از هنر امروزی بوده و از اهداف آموزشی موزه‌ها برای جامعه نیز محسوب می‌شود، تجربه‌ای عمومی که موزه را به فضایی اجتماعی تبدیل کرده و اجتماعی شدن موزه‌ها را افزایش می‌دهد.

فستیوال بانوان موسیقی نواحی ایران در کیش برگزار می‌شود

از نغمه‌ها تا لالایی‌های مادرانه

گزارش

نداسیجانی
گروه فرهنگی

عکس: خانه موسیقی

نگاه به تاریخچه موسیقی ایران به ویژه موسیقی نواحی، بیانگر این است که در گونه‌های رنگارنگ موسیقی اقوام ایران، زنان همچون مردان، نقش پررنگ و تأثیرگذاری داشته و حافظ موسیقی کهن ایران زمین بوده‌اند. بانوان هنرمندی که تشکیل دهنده بیش از نیمی از موسیقی بومی ایران هستند، اما تا به اکنون عرصه گسترده‌ای برای عرضه هنر خود نداشته‌اند و حضورشان در عرصه اجرا تنها به چند جشنواره خلاصه شده است. حال با گذشت بیش از ۴۰ سال از فعالیت این هنرمندان و محدودیت‌هایی که همیشه و همه جا همراه آنها بوده، قرار است جشنواره‌ای مستقل با عنوان «فستیوال موسیقی بانوان نواحی ایران» در جزیره کیش برگزار شود. رویداد هنری به همت خانه موسیقی ایران و منطقه آزاد کیش که از ۱۹ آبان ماه افتتاح می‌شود. در نشست رسانه‌ای این رویداد هنری که روز گذشته برگزار شد، حمید هادی دبیر علمی هنری این فستیوال که پنجمین دوره خود را برگزار می‌کند، در جملاتی اظهار کرد: «پنجمین دوره جشنواره موسیقی کیش به پیشنهاد شورای سیاست‌گذاری به بانوان اختصاص یافته است و با عنوان «درخشش رنگین‌کمان موسیقی اقوام در پیشانی خلیج همیشه فارس» از تاریخ ۱۹ تا ۲۳ آبان ماه، هم‌زمان با هفته فرهنگی کیش، برگزار خواهد شد.»
به گفته او: «جشنواره موسیقی کیش با نگاه به میراث فرهنگی شفاهی ایران شکل گرفته است و اهداف آن شامل بازشناسی و احیای سنت‌ها، سبک زندگی، باورها و فرهنگ اصیل قومی ایران با محوریت بانوان نواحی کشور است؛ همچنین ابلاغ پیام وحدت و هم‌صدایی در سایه تلاش جمعی بانوان از طریق موسیقی اصیل ایرانی.»
دبیر این دوره از جشنواره بیان کرد: «فستیوال موسیقی بانوان نواحی ایران» در قالب رقابتی و بدون محدودیت سنی، برگزار خواهد شد و گروه‌های موسیقی بانوان با آثار بدیع برگرفته از فرهنگ و هنر اقوام ایرانی در بخش‌های مختلف، آوازهای اصیل و نغمات ایرانی شامل لالایی‌های مادرانه، کارآواها، سوگ‌خوانی، بشارت‌خوانی و ملودی‌های بومی همراه با سازهای محلی به روی صحنه خواهند رفت. همچنین کنسرت «شب‌های نواحی ایران» ویژه بانوان در ایام جشنواره برپا می‌شود. در کنار این برنامه‌ها، تجلیل از یک بانوی پیشکسوت و یک بانوی محقق موسیقی نواحی نیز با نظر اساتید فن و شورای کارشناسی صورت خواهد گرفت.
حمیدرضا نوربخش، مدیرعامل خانه موسیقی و عضو شورای علمی- هنری این فستیوال در این نشست رسانه‌ای بیان کرد: «اکنون که این جشنواره به حوزه بانوان و موسیقی نواحی وارد شده، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند؛ حوزه‌ای که بسیار گسترده، کهن و ارزشمند است. امیدواریم این روند استمرار داشته باشد.»
این خواننده درپاسخ به «ایران» درخصوص کانون موسیقی نواحی خانه موسیقی ایران اظهار کرد: «کانون موسیقی نواحی ایران بسیار مهم است و خوشبختانه طی مدت زمانی که شکل گرفته است، توانسته قوام پیدا کند. تشکیل این کانون بیانگر اهمیت موسیقی نواحی و هنرمندانی است که طی این سال‌ها عضو خانه موسیقی بوده‌اند. در این کانون درخصوص بانوان هنرمند موسیقی نواحی بحث‌هایی مطرح بوده و تأکید شده است.»
سید حمیدرضا حسینی، یکی دیگر از اعضای علمی هنری نیز بیان کرد: «این جشنواره فرصتی برای کشف استعدادهای جدید است. در دهه ۸۰ و نیمه نخست دهه ۹۰ این تصور وجود داشت که موسیقی محلی در حال فراموشی است و زیر سایه ساختارهای نوین از بین خواهد رفت، یا موسیقی‌های دیگر جای آن را خواهند گرفت. خوشبختانه چنین نشد. امروز محله‌های جدید و استعدادهای ویژه‌ای ظهور کرده‌اند؛ فرزندان اساتید قدیم و هنرجویانی که در حال فعالیت‌اند.»

> «فستیوال موسیقی بانوان نواحی ایران» در قالب رقابتی و بدون محدودیت سنی، برگزار خواهد شد و گروه‌های موسیقی بانوان با آثار بدیع برگرفته از فرهنگ و هنر اقوام ایرانی در بخش‌های مختلف به روی صحنه خواهند رفت

بانوان هم مخاطب هنر هستند هم سرچشمه الهام هنری

ایرج نعیمایی، دیگر عضو شورای علمی هنری این فستیوال هم بیان کرد: «نقش بانوان در کیفیت و کمیت هنر هیچ‌گاه کمتر از مردان نبوده است. به‌ویژه در ادیان و فرهنگ ما، جایگاه بانوان در هنر بسیار برجسته است. در ادبیات فارسی که محور تمامی هنرهای ماست، بانوان همواره برجسته بوده‌اند. این جایگاه ویژه نشان می‌دهد که بانوان هم مخاطب هنر هستند و هم سرچشمه الهام هنری. به همین دلیل، این جشنواره را اقدامی بسیار ضروری می‌دانم؛ حرکتی که باید سال‌ها پیش آغاز می‌شد و اکنون به همت خانه موسیقی و مسئولان کیش شکل گرفته است. امیدوارم در آینده شاهد حضور جامع‌تر و گسترده‌تر بانوان در جامعه هنری کشور باشیم.
ابوالفضل صادقی‌نژاد، آهنگساز و از اعضای شورای علمی هنری جشنواره موسیقی کیش نیز گفت: «اگر همراهی و همدلی وجود داشته باشد، می‌توانیم مسیر روشنی برای موسیقی بانوان ترسیم کنیم. باید ببینیم کجا بودیم، اکنون کجا هستیم و قرار است به کجا برسیم. این مسیر تنها با کمک کارشناسان و دلسوختگان هنر ممکن است، نه صرفاً با تصمیم مدیران. کارشناسان واقعی می‌توانند آینده موسیقی بانوان را ترسیم کنند. باور دارم که هنرمندان دلسوخته، چه در حوزه بانوان و چه در عرصه‌های دیگر، می‌توانند برای آینده هنر کشور نقش‌آفرینی کنند.»
ژیوار شیخ‌الاسلام، عضو شورای علمی هنری این جشنواره درادامه این نشست رسانه‌ای گفت: «همیشه با دشواری‌هایی همراه بودیم اما امروز خوشحالم که شاهد برگزاری جشنواره‌ای در منطقه آزاد کیش هستم. این جشنواره فرصتی است برای طرح موسیقی‌های ارزشمند، قدردانی از پیشکسوتان و معرفی هنرمندان جوانی که کمتردیده شده‌اند. این فستیوال تنها برای برنده شدن نیست؛ بلکه برای دیده شدن است. همه کسانی که روی صحنه می‌آیند، برنده‌اند چون توانسته‌اند هنرشان را ارائه دهند. امیدوارم موسیقی نواحی و اقوام ایران بیش از پیش شناخته شود و ارزش واقعی‌اش را پیدا کند.»
در ادامه محمدعلی حائری شیرازی، مدیر هنری سازمان منطقه آزاد کیش عنوان کرد: «موسیقی نواحی و اصیل ایرانی ریشه در هویت محلی ما دارد و برگزاری چنین جشنواره‌ای نوعی «ویترین فرهنگی» برای کشور محسوب می‌شود. این جشنواره از دو بخش مهم تشکیل شده: «موسیقی نواحی» و «بانوان». نغمه‌های مادرانه، لالایی‌ها و سوگواره‌هایی که در گوشه و کنار ایران جاری است، بخش جدایی‌ناپذیر موسیقی ماست. توجه به نقش بانوان در موسیقی نواحی هم از نظر فرهنگی و هم از منظر گردشگری بسیار ارزشمند است.»

گزارشی از یک اجرای تور کنسرت «ایرانم» با صدای علیرضا قربانی

موسیقی در گستره سکوت و نور

گزارش

گروه فرهنگی

در دل شب، زمانی که چراغ‌های محوطه بزرگ استادیوم آزادی خاموش شدند و سکوتی محسوس بر فضا سایه افکند، جمعیت چند هزار نفره بی‌آنکه کلامی بگویند، در انتظار ایستادند. صحنه در تاریکی فرو رفته بود و نسیمی خنک از سوی غرب وزیدن گرفته بود. در چنین لحظه‌ای که زمان گویی مکث کرده باشد، تنها یک چیز باقی می‌ماند: گوش سپردن. علیرضا قربانی بی‌هیچ تشریفات اضافی، آرام و بی‌صدا روی صحنه آمد. نه صدای آغاز یک نمایش، بلکه حضوری آیینی. اجرای او، نه صرفاً آغاز یک کنسرت که ورود به جهانی دیگر بود. جهانی که در آن موسیقی، تنها یک رسانه نیست؛ یک زبان است، زبانی برای بیان آنچه گفتنی نیست.

آیینی به وسعت صدا

نقطه تمایز این شب، نه فقط در اجرای قطعات شنیده‌شده بود، بلکه در نحوه مواجهه خواننده با مخاطب و موسیقی تجلی می‌یافت. قربانی پس از خوانش هر چند بیت، آرام از کنار میکروفن فاصله می‌گرفت، به کناره سن می‌رفت و گویی در تاریکی محو می‌شد تا همه تمرکز بر سازها و نوازندگان باقی بماند. این شیوه مواجهه، نه یک انتخاب نمایشی، بلکه احترام به موسیقی و هم‌نوازانش بود.
در لحظاتی، خود خواننده نیز در جریان موسیقی حل می‌شد؛ با حرکات دست، مسیر نغمه را برای نوازندگان ترسیم می‌کرد و با نگاه، ضرباهنگ احساس را تنظیم می‌کرد.

انتخاب‌هایی سنجیده برای همراهی جمعی

رپرتوار این شب با تنوعی چشمگیر از قطعات قدیمی، آثار تازه‌ساخته و قطعه‌ای بداهه شکل گرفته بود؛ هرکدام به‌گونه‌ای پاسخی به حال و هوای جمع بودند. اجراهایی چون «خنده‌های تو»، «هم قفس»، «خیال خوش عاشقانه من» و «شیدا» با هم‌خوانی گسترده تماشاگران همراه شد و گویی لحظه‌ای نبود که صدا در سکوت بماند. ارتباط صمیمی خواننده با جمعیت، فضای رسمی اجرا را به یک تجربه احساسی مشترک تبدیل کرده بود.
در میانه اجرا، قربانی با بیان اینکه قطعه پیش رو به‌صورت بداهه و بر پایه احساس لحظه شکل خواهد گرفت، بُعدی دیگر به فضای شب افزود. اجرای این قطعه، با مطلع «خیال آمدنت دیشبم به سر می‌زد...»، پاسخی شد به شور جمعیتی که با کوچک‌ترین اشاره، آوازی دسته‌جمعی را آغاز می‌کرد.

سازه‌هایی برای صدا، تصاویری برای حس

سه نمایشگر عظیم در دو سو و میانه صحنه، نه برای نمایش چهره خواننده، بلکه برای بزرگ‌نمایی حرکات دست نوازندگان طراحی شده بود؛ تصاویری زنده، دقیق و متناسب با فضای هر قطعه. مخاطب، حتی از آخرین ردیف، می‌توانست جزئیات اجرای سنتور یا تار را دنبال کند؛ تجربه‌ای بصری و شنیداری همزمان.
در قطعه «ارغوان»، تصویر درختی تنها در باد، با شعر هوشنگ ابتهاج درآمیخت و در پایان، همه چیز به «روزگار غریب» رسید؛ قطعه‌ای که همان‌طور که انتظار می‌رفت، مخاطبان را از جای کند و به هم‌خوانی کشاند. زمزمه جمعی:
«نمانده در دلم دگر توان دوری...»
خاتمه‌ای بود بر شبی که آغازش سکوت بود و پایانش فریادِ آهسته دل‌ها.

دو روی یک سکه

نکته‌ای که در این شب‌ها نمی‌توان از آن چشم پوشید، جایگاه جدید علیرضا قربانی در فرهنگ شهری ایران است. حضور در کنسرت این خواننده، دست‌کم در سال ۱۴۰۴، برای بخشی از جامعه -به‌ویژه طبقه متوسط تحصیلکرده و شهرنشین- به نوعی نشانه تعلق فرهنگی بدل شده است. امری که فراتر از یک انتخاب موسیقایی، به نشانه‌ای از هویت فردی و اجتماعی در بین اقشار روشنفکر یا «انتلکتوال» ایرانی تبدیل شده است.
این اتفاق از یک سو، نویدبخش است. اینکه یک خواننده با کیفیت هنری بالا، با اشعاری از شاملو، مولانا و ابتهاج، بتواند چنین جایگاهی را در دل یک جامعه در حال تغییر به دست آورد، بی‌شک نشانه‌ای از رشد ذائقه و سواد موسیقایی عمومی است. شاید «ویروسی شدنِ کیفیت»، همان چیزی باشد که سال‌ها در آرزویش بودیم.
اما این روند، روی دیگری نیز دارد: خطر بازاری شدن هنر. جریانی که در آن، فرم بر محتوا غالب می‌شود، سازه بر صدا مقدم می‌گردد و تجربه شنیداری جای خود را به عکسی برای شبکه‌های اجتماعی می‌دهد. به همین دلیل، هرچند چنین کنسرت‌هایی مجالی بی‌بدیل برای گردهمایی و آشتی با موسیقی‌اند، اما تکرار و تجاری شدن بی‌برنامه آنها می‌تواند از عمق بکاهد و آن آیین مقدس را به مراسمی پرزرق و برق اما کم‌محتوا بدل کند.
مسأله نه در خودِ موسیقی، بلکه در نسبت جامعه با آن است؛ در کیفیت مواجهه‌ای که باید همچنان عمیق، صادقانه و فراتر از مد باقی بماند.

> در لحظاتی، خود خواننده نیز در جریان موسیقی حل می‌شد؛ با حرکات دست، مسیر نغمه را برای نوازندگان ترسیم می‌کرد و با نگاه، ضرباهنگ احساس را تنظیم می‌کرد